

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Riigikogu põhiseaduskomisjon
pohiseaduskomisjon@riigikogu.ee

Teie 23.07.2026 nr RIIGIKOGU/26-0753/-3T

Meie 24.07.2026 nr 8-2/4921

Kohtute seaduse muutmise seaduse (riigikaitsekohus) eelnõu (979 SE) - valitsuse arvamuse edastamine

Riigikogu liikmed Meelis Kiili, Leo Kunnas, Alar Laneman, Vladimir Arhipov, Enn Eesmaa, Peeter Tali, Priit Sibul ja Anti Poolamets algatasid 18. juunil 2026 kohtute seaduse muutmise seaduse (riigikaitsekohus) eelnõu (979 SE).

Eelnõu eesmärk on luua kohtute seaduses õiguslik alus Riigikaitsekohtu kui põhiseaduse § 148 lõikes 2 nimetatud erikohtu moodustamiseks. Eelnõu kohaselt võib Riigikaitsekohus seadusega sätestatud ulatuses lahendada kohtuasju, millel on otsene seos riigikaitse ja riigi julgeolekuga.

Vabariigi Valitsus arutas nimetatud eelnõu 23. juuli 2026 istungil. Istungil otsustas Vabariigi Valitsus eelnõu mitte toetada ning tegi justiits- ja digiministrile ülesandeks teha Vabariigi Valitsuse arvamus Riigikogu põhiseaduskomisjonile teatavaks. Vabariigi Valitsus selgitab oma otsust järgmiselt.

Vabariigi Valitsuse hinnangul ei ole eelnõus piisavalt põhjendatud vajadus täiendada olemasolevat kohtusüsteemi uue erikohtuga. Kehtiv kohtute seadus sisaldab juba kohtukorralduse erisusi erakorralise ja sõjaseisukorra ajal ning võimaldab kohtute töövõime säilitamiseks ja töökoormuse ümberkorraldamiseks vajalike meetmete rakendamist.

Samuti ei võimalda eelnõu hinnata Riigikaitsekohtu rolli ja toimimist kohtusüsteemis tervikuna. Eelnõust ei selgu piisavalt selgelt kavandatava kohtu pädevus, selle suhe kõrgema astme kohtutega, kohtulahendite edasikaebamise kord ega menetlusõiguslik raamistik. Mitmed Riigikaitsekohtu toimimiseks vajalikud põhimõttelised küsimused on jäetud tulevikus väljatöötatava regulatsiooni lahendada.

Eelnõu mõju kohtusüsteemi toimimisele ei ole piisavalt hinnatud. Eelnõu ühe eesmärgina tuuakse välja tavakohtute koormuse vähendamine kriisi- ja sõjaajal, kuid samal ajal nähakse ette olemasoleva kohtunikeressursi kasutamine Riigikaitsekohtu töös. Seetõttu ei ole veenvalt näidatud, kuidas kavandatud lahendus suurendaks kohtusüsteemi suutlikkust või vähendaks selle koormust.

Vabariigi Valitsus leiab, et riigikaitse ja julgeolekuga seotud kohtuasjade tõhus menetlemine on võimalik tagada olemasoleva kohtusüsteemi edasiarendamise, kohtunike spetsialiseerumise ja väljaõppe kaudu ilma eraldi Riigikaitsekohut loomata.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Margus Tsahkna
välisminister
justiits- ja digiministri ülesannetes

Karl-Erik Ansmann 5887 7900
Karl-Erik.Ansmann@justdigi.ee

Lisaadressaadid: Riigikantselei

Suur-Ameerika 1 / 10122 Tallinn / +372 620 8100 / info@justdigi.ee/ www.justdigi.ee
Registrikood 70000898